

Eric Sleichim, Hans op de Beeck & Muziektheater Transparant

De vallei (een apocalyps)



© Koen Broos & Hans op de Beeck

concept Eric Sleichim & Hans Op de Beeck
muzikale leiding Eric Sleichim *tekst, regie, scenografie,*
decor, kostuums Hans Op de Beeck *artistiek advies* Alex
Mallems *dramaturgie* Tobias Kokkelmans

spel Dirk Roofthoof
zang Claron McFadden (3 & 4 mei) / Lore Binon
muzikale uitvoering BLINDMAN Saxofoonkwartet Raf
Minten, Koen Maas, Pieter Pellens, Piet Rebel

vertaling Prof. Mark Janse *lichtontwerp* Peter Quasters
geluidstechniek Karel Marynissen & Pieter-Jan Buelens
geluidsprogrammatie Brecht Beuselinck *techniek*
Janneke Donkersloot, Pat Caers *kleedster* Véronique
Hendriks *productieleiding* BLINDMAN Stéfanie
Dobbelaere *productieleiding* Transparant Eglantine
Möller *stagiaire productie* Transparant Lies De Jaegher

productie Muziektheater Transparant
coproductie BLINDMAN, deSingel, Roma Europa Festival,
Tandem scène nationale, Theaterproductiehuis Zeelandia

vr 3, za 4 mei 2019 / 20 uur / Rode zaal
er is geen pauze / einde + 21.30 uur



Gelieve uw GSM uit te schakelen.

D/2019/5.497/058

De vallei (een apocalyps)

Apo·ca·lyps ἀποκάλυψις (de; v)

1 religieuze profetie over de Laatste Dagen

2 een openbaring van verborgen kennis

3 een gebeurtenis die eindigt in vernietiging en verandering

*Vandaag komt er sinds lang wat verandering in het decor. De eindeloze vlakke plooit zich voorzichtig in langgerekte glooiingen. Aan de einder verschijnen zachte heuvels. Voor het eerst sinds mijn vertrek uit de hel betreed ik de aanloop van een bos van kleine, knoestige naaldbomen met priemende kruinen. Ik trek mijn stukgelopen schoenen uit, knoop de rafelige veters samen en hang ze over een schouder. Mijn voeten kunnen eindelijk weer ademen. De zacht deinende, ondergrond van het met dennennaalden bezaaide pad voelt verrukkelijk aan. Opwindend trekt door me heen. Het pad kondigt een begin aan. Een ontmoeting.**

*Ik word wakker naast haar, zie de achterkant van haar hoofd, half verzonken in een kussen. Onze naakte lijven zijn verstrengeld als in een stilgevallen gevecht met het beddengoed. Door het raam zie ik hetzelfde tere daglicht van gisteren opnieuw langzaam verschijnen. De deur staat op een kier. Ochtendkoelte drijft binnen. Ik wrik me zo subtiel mogelijk los uit een knoop van ledematen en loop het terras op. Van hieruit ziet de vallei eruit als een duistere soepkom, de puntige bergen op de rand als een rot gebit, het meer als een zwarte spiegel en de nederzetting als een duizelingwekkend houten fort met tentakels die vanuit het midden vergeefs naar de hemel reiken.**

*Het is laat op de middag en we liggen met ons drieën vredig op bed te soezen als een nest luie katten. Het is zo'n moment waarop alles als vanzelfsprekend aanvoelt, alles is harmonieus. Mirthe kruipt als een kitten op trillende pootjes over haar slapende moeder heen om behoedzaam op mijn borst te komen zitten. Ze legt een vinger op mijn lippen, kijkt diep in mijn ogen en fluistert: "Zeshonderd zesenzestig".**

*fragmenten uit de voorstellingstekst van Hans Op de Beeck

In het midden van een kleine arena staat een man. Hij brengt ons een onwaarschijnlijk levensverhaal. Hij wordt er omringd door muzikanten, die zijn tragische vertelling ondersteunen, kleuren en becommentariëren. Tussen hen bevindt zich een raadselachtige vrouw. Is zij zijn bewaarengel, zijn geweten, zijn verloren gewaande dochter? Sopraan Claron McFadden (afwisselend met Lore Binon) en acteur Dirk Roofthoofd worden geflankeerd door het saxofoonkwartet BLINDMAN in dit deels vertelde, deels gezongen verhaal, muzikaal geïnspireerd op de 15de-eeuwse Missa Gaudeamus van Josquin des Prez (1450-1521). Voor deze nieuwe creatie werken beeldend kunstenaar Hans Op de Beeck en componist Eric Sleichim voor het eerst samen. 'De vallei (een apocalyps)' is een nieuw muziektheaterwerk van beide kunstenaars samen. Hans Op de Beeck is een wereldberoemde visuele kunstenaar, wiens werk al getoond werd op de Biënnales van Venetië en Singapore, Tate Modern, Shanghai Art Museum, Centre Pompidou, doorheen Europa en de Verenigde Staten. Hij schrijft en regisseert nu al een paar jaar voor theater en opera. Voor 'De vallei (een apocalyps)' verzorgt Op de Beeck de regie, het decor, de kostuums, evenals de tekst - uitgevoerd door acteur Dirk Roofthoofd. Eric Sleichim is componist en oprichter van BLINDMAN en een dichte medewerker van Ivo van Hove. Eerder werkte hij al samen met Anne Teresa De Keersmaeker, Meg Stuart, Guy Cassiers en Jan Fabre. Voor 'De vallei (een apocalyps)' wil Sleichim de galmende geluiden van zijn saxofoonkwartet laten samensmelten met de sopraanvirtuositeit van Claron McFadden (of Lore Binon). Het eindresultaat is een mix van nieuw gecomponeerde muziek en de Missa Gaudeamus van Josquin des Prez (gebaseerd op Openbaring van Johannes). 'De vallei (een apocalyps)' gaat over de dagelijkse banaliteit van geweld en over hoe grote rampen uitgespeeld worden op het meest intieme en persoonlijke niveau.



Programmatoelichting

door dramaturg Tobias Kokkelmans

Het werk van zowel beeldend kunstenaar Hans Op de Beeck als componist/saxofonist Eric Sleichim kenmerkt zich door een brede oriëntatie op allerlei artistieke disciplines. 'De vallei (een apocalyps)' vormt de eerste samenwerking tussen beide kunstenaars.

Op de Beeck staat bekend om zijn sculpturen, installaties, video, fotografie, animatiefilms, tekeningen, schilderijen, kortverhalen en scenografieën (waaronder de producties 'Sestina' en 'Void' van Muziektheater Transparant). In toenemende mate richt hij zich op het theater als een plek waar veel van deze specialismen samenkomen. Zo maakt hij tekst, scenografie, kostumering en regie voor de stukken 'Nach dem Fest' (Schauspiel Frankfurt, 2015) en 'De Nachtwandelaars' (HETPALEIS, 2016). Recentelijk heeft hij daar operaregie aan toegevoegd met 'Herzog Blaubarts Burg' (Staatsoper Stuttgart, 2018).

De verbindende lijnen tussen muziek en theater reiken in het oeuvre van Eric Sleichim terug tot de jaren '80, met composities – eerst in de groep Maximalist!, later met zijn ensemble BLINDMAN – voor choreografieën, performances, films, kunstvideo's, tentoonstellingen en concerten. Bij Muziektheater Transparant (co-)creëert hij onder meer 'Men in Tribulation' (2004), 'Romeinse Tragedies' (2007) en 'Utopia:47' (2011).

Voor 'De vallei' verzorgt Sleichim de compositie en de muzikale leiding van het saxofoonkwartet BLINDMAN en de zangeres, een alternerende rol van Claron McFadden en Lore Binon. Op de Beeck tekent voor de regie, het decor, de kostuums en de tekst, belichaamd wordt door acteur Dirk Roofthoof.

Tekst

Op de Beeck omschrijft het verhaal in 'De vallei (een apocalyps)' als een getuigenis van een man die een tocht aflegt. Hij komt aan in een haast uitgestorven vallei, waar een samenleving haar laatste dagen beleeft. Eros en Thanatos – liefde en dood – gaan er hand in hand. Gebruikte Op de Beeck in zijn vorige toneelteksten eerder een bondige taal; in 'De vallei' kiest hij voor uitvoerige beschrijvingen en veel adjectieven. Door deze stijlkeuze laat de tekst zich ervaren als een landschap dat, in een bezwerend ritme, als het ware aan de ogen van de hoofdpersoon voorbij trekt.

Hoewel er buitengewone en soms zelfs gruwelijke gebeurtenissen plaatsvinden, blijft de vertelling herkenbaar dichtbij, doorspekt met alledaagse handelingen en observaties. Op de Beeck is geïnteresseerd in de dagdagelijkse banaliteit waarin liefde en geweld kunnen plaatsvinden, zonder daar verder een oordeel over te willen vellen. Bovenal is dit een tekst over onthechting, over een man die een verschil ervaart tussen lichaam en geest, tussen zijn emoties en zijn handelen. De hoofdpersoon verbaast zich erover hoe zijn lijf dingen doet alsof hij er zelf niet bij betrokken is. Heel af en toe komen gevoel en verrichting samen, om al snel weer aparte wegen in te slaan.

Muziek

Zoals de tekst zich als een landschapsbeschrijving laat ervaren, zo creëert Eric Sleichim een landschap in klanken. Zang, saxofoons, loopstations, klankschalen, percussie en een automatische accordeon vormen samen een polyfone textuur waarin werelden opdoemen en verdwijnen. Voor de zangpartij haalt Sleichim inspiratie uit de klankrijkdom van het Koinè-Grieks: de oorspronkelijke taal van de

Openbaring van Johannes, het Bijbelboek dat ook wel bekend staat als 'De Apocalyps'.

Sleichim heeft zich verder laten inspireren door de Missa Gaudeamus van de Franco-Vlaamse componist Josquin des Prez (1450-1521). Deze mis is op verschillende wijzen verbonden aan de Openbaring van Johannes. Niet alleen is de Missa Gaudeamus geschreven in de context van Allerheiligen (met de notie van het Laatste Oordeel als belangrijk gegeven), vormelijk volgt dit werk ook een mathematische structuur die refereert aan omineuze getallen in de apocalyptische visioenen van Johannes.

Enscenering

Het decor doet denken aan het skelet van een circustribune (als ware het een verlaten attractie op Coney Island), een Oosterse rituele ruimte, een vallei, maar het zou ook een verschaald podium van een Vlaams retro-balorkest kunnen zijn. Ook hier combineert Op de Beeck het banale met het verhevene, het gekende met het onwaarschijnlijke. De toeschouwer betreedt een fantasieverhaal dat op momenten zeer herkenbaar aandoet.

De vier saxofonisten – Raf Minten, Koen Maas, Pieter Pellens en Piet Rebel – bevinden zich op de tribune als een koor dat commentaar geeft op het gebeuren. Letterlijk en figuurlijk tussen hen en de verteller in bevindt zich de zangeres. Is zij een bewaarengel, het geweten, de onbereikbare dochter? De toeschouwer wordt vrijheid gelaten om raakvlakken met de vertelling te vinden. Wie bekend is met het oeuvre van Hans Op de Beeck en Eric Sleichim, zal allerlei referenties naar eerder werk herkennen. Het is alsof deze voorstelling met terugwerkende kracht nieuwe perspectieven biedt, nieuwe invullingen aanreikt voor de werelden en landschappen die we van Op de Beeck en Sleichim kennen.

Hans Op de Beeck is beeldend kunstenaar en bouwt sinds een tiental jaren aan een internationaal tentoonstellingsparcours. Zijn werk bestaat uit sculpturen, installaties, videowerk, fotografie, animatiefilms, tekeningen, schilderijen en tekst (kortverhalen). De zoektocht naar een zo adequaat mogelijk visualiseren van een concrete inhoud van een beeld bepaalt het medium waarvoor de kunstenaar uiteindelijk kiest. Op de Beeck gebruikt echter niet alleen zeer uiteenlopende media, maar hanteert daarbij ook bewust ver uiteenlopende vormen van esthetiek, gaande van een spaarzame, minimalistische beeldtaal tot en met een overladen maniëristische vormgeving, telkens in functie van het zo juist mogelijk articuleren van de inhoud. Thematisch concentreert het werk zich op onze moeizame en problematische omgang met tijd, ruimte en elkaar. Op de Beeck toont de toeschouwer onbestaande maar herkenbare plaatsen, momenten en figuranten die lijken te zijn weggehaald uit het actuele dagelijkse leven en tracht hiermee de tragikomische absurditeit van dit postmoderne bestaan in beelden te vatten. Het verdwijnen van afstanden, de verontlichamelijking van het individu en de abstractie van tijd die voortspruiten uit de globalisering en onze gemediatiseerde, geautomatiseerde en vertechnologiseerde leefwereld, zijn daarbij wezenlijke aandachtspunten.

Eric Sleichim (*1958) studeerde aan de conservatoria van Brussel en Luik. In de jaren '80 richtte hij samen met Thierry De Mey, Peter Vermeersch en Walter Hus de groep Maximalist! op, die samen met de eerste productie van Anne Teresa de Keersmaecker en Wim Vandekeybus de internationale podia veroverde. Als componist-saxofonist verwierf Sleichim internationale faam door de zeer eigenzinnige wijze waarop het hij het instrument benadert. Hij maakt zowel gebruik van snerpande veertjes, klanken van kleppen, plof- en smakgeluiden als van de tonale kwaliteiten van de saxofoon. In 1988 riep Sleichim BLINDMAN in het leven. Sindsdien trad hij met zijn saxofoonkwartet met grote regelmaat op in binnen- en buitenland, waar hij ook workshops geeft gebaseerd op niet-conventionele technieken. In 2001 werkte Sleichim BLINDMAN ELECTRIC uit, een programma rond elektronische manipulatie van live muziek dat tot stand kwam in nauwe samenwerking met de componisten Heiner Goebbels en Helmut Oehring. Vanaf 2006 is Sleichim gedurende vier jaar 'componist in residentie' in het instituut voor elektro-akoestische recherche Le Grame in Lyon. Bovendien is Sleichim van bij de opening van het MAS huiscomponist van het nieuwe museum in Antwerpen.

BLINDMAN is een saxofoonkwartet met traditionele bezetting dat nieuwe speeltechnieken ontwikkelt, opgericht in 1988 door Eric Sleichim. De naam BLINDMAN verwijst naar het tijdschrift The Blind Man dat Marcel Duchamp in 1917 in New York uitgaaf en gebaseerd was op het dadaïstische idee van een blinde gids die het publiek doorheen tentoonstellingen leidt. Het uitroepteken in de naam refereert dan weer naar Maximalist!. In 2008 groeit het muzikenssemble uit tot een collectief waarin 20 jaar podiumervaring van het oorspronkelijke kwartet BLINDMAN [sax] werd gedeeld met 3 jonge kwartetten: BLINDMAN [drums], BLINDMAN [vox] en BLINDMAN [strings]. In 2014 werd het vocaal kwartet vervangen door BLINDMAN [hybrid], een gemengd kwartet. Een collectief, exclusief samengesteld uit kwartetten, uniek in de muziekwereld. Vier kwartetten, ontelbare mogelijkheden voor ongehoorde kruisbestuivingen met een eigenwijs repertoire van oud en nieuw. BLINDMAN omarmt als vanouds andere kunst disciplines, streelt de ogen, bevraagt de oren en draag het experiment hoog in het vaandel.

Claron McFadden (*1961) is de Amerikaanse sopraan die cum laude afstudeerde aan de Eastman School of Music in Rochester, New York en woont sinds 1984 in Nederland. Ze is bekend om haar zeer divers repertoire, gaande van barok tot hedendaagse muziek. Zo werkte zij met dirigenten als Edo de Waart, Kurt Masur, John Eliot Gardiner, Sir Andrew Davis, Neeme Järvi, Sergio Comissiona, Oliver Knussen, Ton Koopman, Trevor Pinnock, William Christie en Frans Brüggen. Ze zong belangrijke operarollen zoals de titelrol in 'Lulu' in Glyndebourne, de rol van Zerbinetta in de Nederlandse Nationale Operaproductie 'Ariadne auf Naxos' en de titelrol in Cavalli's 'La Didone' in de Scala met Fabio Biondi. Ze staat bekend om haar unieke interpretatie van hedendaagse muziek en heeft vele wereldpremières op haar naam staan, waaronder werken van Harrison Birtwistle, Jörg Widmann en Michel van der Aa. Ze werkt regelmatig met het Arditti Quartet en Klangforum Wien. In 2002 werd Claron McFadden genomineerd voor een Grammy Award. In 2007 kreeg ze de Amsterdam prijs voor de Kunsten uitgereikt. Ze is lid van de Koninklijke Nederlandse Academie van de Kunsten en haar TEDx talk in 2010 werd uitgekozen om op de prestigieuze TED.com website te staan.

Lore Binon (*1985), de jonge Belgische sopraan, begon haar muzikale loopbaan als succesvolle violiste, maar gaandeweg nam de passie voor de stem de bovenhand. Ze is thuis in het solo-liedrepertoire, muziektheater en concertrepertoire. Met de rol van Barbarina in 'Le nozze di Figaro' maakte ze haar operadebuut tijdens een tour met het Freiburger Barockorchester onder leiding van René Jacobs. Ze gaf recitals in het Muziekgebouw aan 't IJ binnen de serie Grote Zangers en was te gast op het prestigieuze Oxford Lieder Festival. Binon is eveneens actief binnen de hedendaagse muziekwereld en zong Schönbergs 'Pierrot Lunaire' op het festival van Schiermonnikoog en toerde met het ensemble Ictus en Anne Teresa De Keersmaeckers compagnie Rosas (Drumming van Steve Reich). Haar fijngevoelige en rijke muzikale persoonlijkheid maakt haar een veelgevraagde soliste in binnen- en buitenland voor zowel het symfonisch repertoire als oude muziek. Ze werkt in dit verband samen met het Brussels Philharmonic Orchestra, Freiburger Barockorchester, Vlaams Radio Koor, Symfonieorkest Vlaanderen, Ictus, Oxalys, Zefiro Torna, Il Gardellino en De Nederlandse Bachvereniging. Met haar ensemble Revue Blanche - een ensemble met de ongebruikelijke bezetting: sopraan, fluit, altviool en harp - speelde ze reeds in grote cultuurhuizen als Flagey, Bozar, Concertgebouw Brugge, deSingel, Amuz, De Bijloke en Opéra de Lille en op prestigieuze festivals zoals Klarafestival Brussel, Klara in deSingel en Festival van Vlaanderen Gent.

Dirk Roofthoof (*1959) studeerde in 1981 af aan de Studio Herman Teirlinck. Hij werkte vanaf dan met theaterregisseurs, choreografen en musici als Jan Fabre, Jan Lauwers/Needcompany, Luk Perceval, Ivo van Hove, Theu Boermans, Jan Ritsema, Josse De Pauw, Peter Vermeersch, Wim Vandekeybus, Ron Vawter (The Wooster Group), Zita Swoon, London Sinfonietta, de jazzlegende Henry Threadgill en de operaregisseur Peter Sellars. Met Guy Cassiers maakte hij 'Kaspar' (Peter Handke) en 'Tristan' (Klaus Mann) begin 1980, 'Het liegen in ontbinding' (1993) en 'Bezonken rood' (2004), een productie die – in verschillende taalversies – nog steeds op het repertoire gehouden wordt. In 2006-2007 speelde hij de hoofdrol in Guy Cassiers' 'Mefisto for ever'. Hij ontving de Louis d'Or voor zijn rol in de voorstelling. Naast zijn theaterwerk heeft Roofthoof ook een succesvolle filmcarrière uitgebouwd. Als film- en tv-acteur is hij gekend als Pietje de Leugenaar uit 'Terug naar Oosterdonk' of van 'Het verdriet van België', een tv-serie van Claude Goretta naar de roman van Hugo Claus. In de zomer van 2006 was hij met Jan Fabre eregast op het Theaterfestival van Avignon. Hij speelde er 'De keizer van het verlies', 'De Koning van het plagiaat' en 'Je suis sang', alle van Jan Fabre.

Grand café deSingel drankjes / hapjes / snacks / uitgebreid tafelen
open alle dagen: 9-24 uur / informatie en reserveren: +32 (0)3 237 71 00 of
www.grandcafedesingel.be



Vlaamse
overheid



Knack



deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Overheid mediasponsors